

Тільки в 1995 р. на базі Бучацького монастиря відновлено діяльність історико-філософського ліцею ім. Св. Йосафата на 114 учнів.

1. Бучач і Бучаччина: історико-мемуарний збірник: Наукове товариство ім. Шевченка. – Нью-Йорк-Лондон-Париж-Сідней-Торонто.–1972.–Т.27.–943с.

2. Стоцький Я. Монастир Отців Василян Чесного Хреста Господнього в Бучачі (1712–1996рр.). – Львів: Видавництво ЧСВВ “Місіонер”.– 1997. – 168 с.

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ТВОРЧОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТЬ

Галина Нижник,

II курс, педагогічний факультет.

*Науковий керівник – Нагачевська З.І.,
кандидат педагогічних наук, доцент.*

Українські письменники ніколи не залишались осторонь проблем суспільного життя народу, зокрема освітнього.

Розбиті немилосердним життям надії бідняків – лейтмотив творчості А. Тесленка. Найяскравіше простежує він це в оповіданні “Школяр”. Життя не милує і ясних та палких дитячих мрій. Злидні руйнують мрію селянського хлопчика Миколки, а він так хотів стати вчителем. Та після смерті батька скінчилася наука, довелося іти в найми.

Проблемам сирітської долі галицьких дітей присвятив свої твори В. Стефаник. Переживання заробітчанина Івана, якому жінка в жнива народила четверту дитину, зображено в оповіданні “Кленові листки”. Іван чекає лиш того моменту, коли діти підروстуть, аби віддати їх у найми. Ось як він про це говорить: “Я на діти дивлюси, але я гадаю, аби воно було чемне, аби уміло доладу зробити. Я лиш заглядаю, чи воно вже добре по землі ходить, аби його упхати на службу, оцего я чекаю. Я не чекаю, аби воно убралося в силу, аби коло мене нажилося ...”¹. Іван любить своїх дітей, жаліє їх, але така вже їхня доля – робота і злидні.

Аналогічні картини змальовані і в інших творах цього письменника: “Лан”, “Новина”, “Катруся”, “Діточа пригода”.

Любов’ю до дитини, повагою до жінки-матері пройнята поезія Лесі Українки, яка протестувала проти виховання дітей поза суспільним життям: хай, мовляв, живуть своїми інтересами, хай не знають про народне горе. Вона закликає змалку готувати їх до життя суворого, яке вимагатиме твердості, чесного розуміння свого обов’язку.

Великий внесок у розвиток української національної педагогічної думки зробив І. Франко. Особливе місце у його спадщині посідають казки.

Адже в казковій одежі, в алегоричних образах можна краще донести до дитячої уваги велику правду людського буття, розбудити у малят цікавість та увагу до явищ природи, навчити ненавидіти зло і несправедливість, навчитися спостерігати й думати.

Правдиві картини освітнього життя Галичини розкривають оповідання І. Франка: “Малий Мирон”, “Красне писання”, “Отець-гуморист”.

Стосовно національного виховання, то українські письменники й громадські діячі вважали, що школа повинна бути народною, навчання має вестися рідною мовою.

Так, Б. Гріченко у праці “Якої нам треба школи” зазначав, що необхідно навчати дітей тією мовою, якою дитина говорить змалку, тому що це сприяє свідомому засвоєнню знань. А хіба може навчити чогось доброго школа, яка “промовляє до дитини чужими образами”. “Зовсім ні! Вона навчає тільки ламати мову, навчає тільки того українсько-московського жаргону, який такий гидкий кожному, для кого ідеалом є гармонійний і нормальний розвиток людини”.²

Чимало проблем мають і сьогоднішня освіта, школа, вчитель. Хотілося б, щоб ці проблеми стали предметом уваги сучасних письменників і поетів. Для цього вони мають прекрасний взірєць. Треба просто оглянутися довкола, адже так багато є тих, хто потребує допомоги і підтримки як з боку держави, так і з боку всієї громадськості.

1. Стефаник В. Вибране. – Ужгород, 1979. – 392 с.

2. Ступарик Б.М. Національна школа: витоки, становлення. – К., 1998. – 336 с.

НАРОДНІ СИМВОЛИ ЯК ЗАСІБ ВИЯВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОСТІ ШКОЛЯРІВ

Катерина Левицька,

IV курс, факультет романо-германської філології

Науковий керівник – *Грицюк Б.А.*,

кандидат педагогічних наук, професор.

Під чужинецьким пануванням наш народ зберіг велику культурну спадщину, яка несе філософські, політичні, ідейно-моральні скарби, що дали можливість відродити дух свободи, державності. Одна з найбільших в Європі націй, всупереч усім обставинам, ні на мить не могла забути про те, що вона була позбавлена атрибутів повноцінного етнічного організму, завдячуючи національним символам. Вони охоплюють усі ділянки громадського, суспільного життя, дають можливість реалізовувати народну мрію про цивілізовану, демократичну, духовну державу сучасного європейського типу.